

V revoluciji narodi najdejo sami sebe, spoznajo svojo vrednost, spoznajo svoje ustvarjalne sile. V revoluciji se narodi pomlade, preobrazijo, prebude se iz svojega mrtvila in razvijajo nato v svojem revolucionarnem poletu tako ustvarjalno energijo ter v kratkem času ustvarijo taka dela, da si jih ni mogoče zamisliti v stari preživeli družbi

novice

Leto VI. - št. 30

KOČEVJE 22. julija 1961

Cena 15 din

Ljubljana - voditeljica osvobodilnega gibanja

Ljubljana je bila v letih druge svetovne vojne zgled mesta, ki se bori za svobodo. Ker je bila celo prvo leto boja center osvobodilnega gibanja, je Ljubljana bistveno vplivala na širjenje upora v vse predele razkosane slovenske zemlje. Tisoči borcev in bork, organizirani v borbene grupe, Narodno zaščito in Varnostno obveščevalno službo, so se v samem mestu borili proti sovražniku, čeprav je bila Ljubljana najmočnejša okupatorjeva vojaška in policijska postojanka, vsa preprežena z bunkerji, španskimi jezdec in žičnimi ovirami in čeprav so številne, močno oborožene patrulje stalno krožile po mestnih ulicah.

Zato se zde njihove akcije danes skoraj legendarne. Tisoči so odhajali v partizanske čete, ki so zrasle tostran in onstran stare jugoslovanske meje. Tisoči, ki jih je okupator zaradi njihovega sodelovanja v ljudskem uporuh strpal in zaprl v zapore in taborišča, so tam v najtežjih

Draga, bela, uporna Ljubljana! Te dni se bomo zopet srečali s teboj, ko bomo praznovali naš in tvoj veliki praznik, ko se bomo s teboj spominjali težkih, krvavih časov osvobodilnega boja... To srečanje bo nepozabno, veličastno. — V prenovljenem Tivolskem parku se

Ljubljana je en sam spomenik naše revolucije

pogojih nadaljevali boj proti sovražniku. Desettisoči pa so kljub težkim pogojem ilegale delali v množičnih organizacijah OF in so žrtvovali vse, da so rešili gotovega pogina ljudi v zaporih in taboriščih. Zato zasluži Ljubljana v zgodovini borbe zaslužnega sveta prav posebno priznanje, saj se je v njej borilo vse od otroka do starčkov.

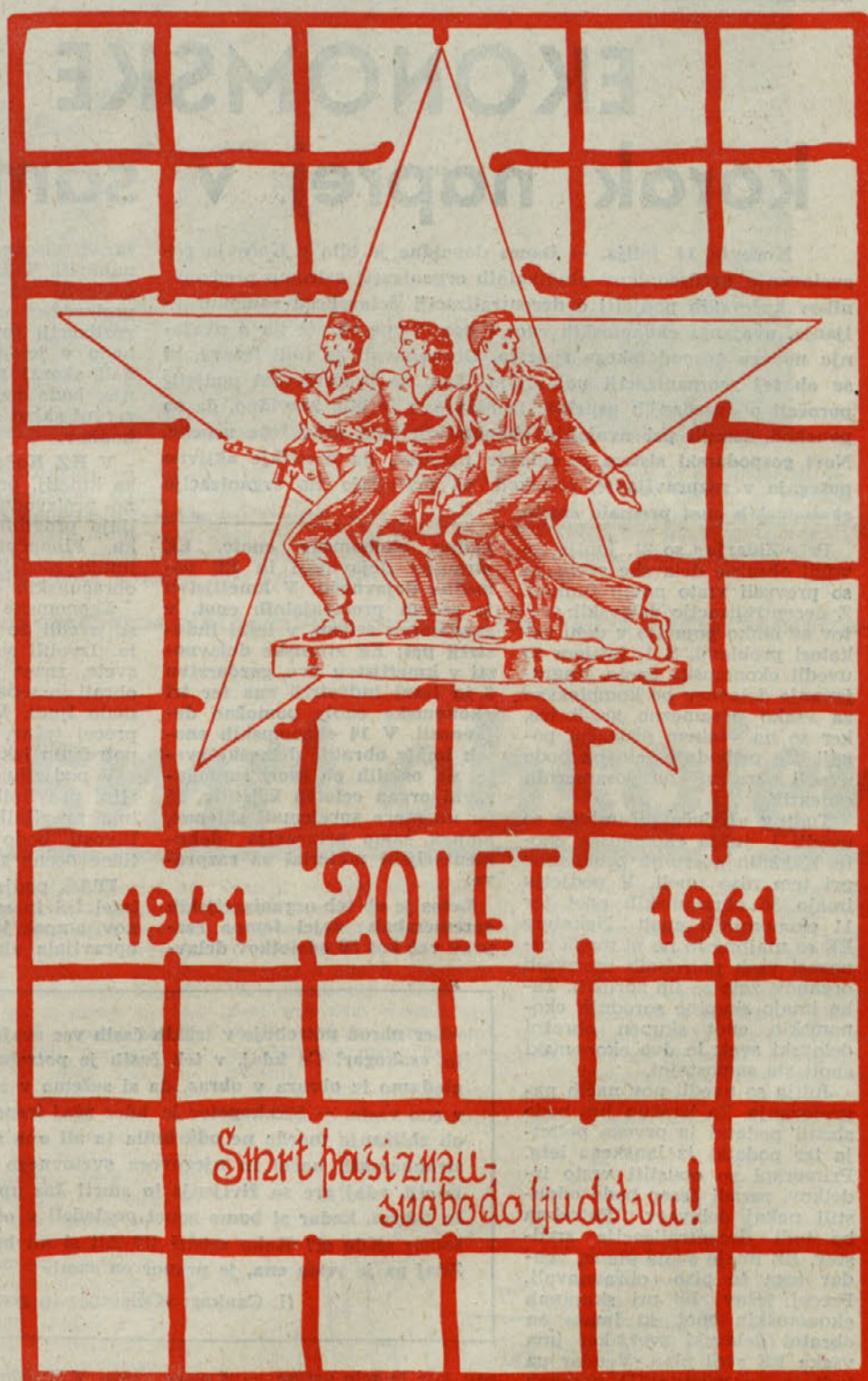
bodo na velikem partizanskem mitingu srečali tisoči borcev in aktivistov, videli se bomo z mnogimi starimi prijatelji. In vsak bo nosil v sebi lepe spomine na našo borbo, vsak bo imel v srcu del te borbe za svobodno, novo domovino. Vsi pa bomo prisluhnili na predvečer Dneva vstaje besedam našega prvoborca — proletarca Franca Leskoška-Lu-

ke, ki bo govoril na svečanem zborovanju.

Ljubljana! Vse naše misli so te dni pri tebi, skupno s teboj in tvojimi junaskimi sinovi in hčerami se spominjamo najtežjih dni v naši zgodovini, spominjamo se na leto 1941, ko smo sredi zaslužnjene Evrope in vsega sveta sami sužnji pričeli nečloveško borbo za našo svobodo in za svobodo vsega človeštva. Sami v verigah, obkoljeni od sovražnika in razkosani, smo pod rdečo zastavo proletariata in pod vodstvom KP stopili na trnjevo, a tudi najslavnejšo pot v naši zgodovini. In ti, Ljubljana, si nam bila svetel vzor upornosti in borbe, ti si nas prva popeljala na to pot. Sama si najprej okusila trpljenje, tvoji sinovi in hčere so skupno z najnaprednejšimi sinovi našega naroda trpeli po zaporih in taboriščih, trepetali in neustrašeno padali. Padali so za lepše življenje drugih, za nov, pravičen svet, za novo družbeno ureditev.

Vsa dolga leta vojne je Ljubljana trpela skupno z vsemi jugoslovanskimi narodi, štiri leta je bila okupirana, a niti en sam dan ni bila premagana.

Komunistična partija je že pred vojno pripravila tla za revolucionarni boj naših narodov, kajti zavedala se je strahot, ki so se vedno bolj vztrajno pojavljale. In njena setev je obrodila bogate sadove! Prišla je vojna, ki pa nas je našla pripravljene. Povezana z jugoslovanskim osvobodilnim gibanjem je Ljubljana vodila pritaženo, a toliko strašnejšo borbo proti okupatorju, vodila je svoje ilegalce od zmage do zmage, da je sovražnik v svojih kasarnah in bunkerjih noč in dan trepetal. Demonstracije, sabotažne akcije, napadi, delo ilegalnih tiskarn, obračunavanje z izdajalci itd. je bilo delo Partije in OF v neukrotljivi, svobodoljubni Ljubljani. Iz mesta so vsa vojna leta odhajali k partizanom prostovoljci, preko žic in mimo zastraženih blokov so Ljubljančani nosili za partizansko vojsko različni material.

Bratje in sestre, tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da vas pozdravim v vaši Sloveniji, v naši jugoslovanski Ljubljani. Ta današnji veličastni zbor je dokaz, da so srca Slovencev, ogromne večine slovenskega ljudstva, utripala skupno s srci ljudstva Hrvaške, Srbije, Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine, ko je leta 1941 padla po naši državi tedaj največja sila v Evropi. Slovenski narod, združen v Osvobodilni fronti, je v teh štirih letih s svojo neomahljivostjo dokazal, da je rajši pripravljen umreti, kakor pa postati suženj svojega stoletnega sovražnika — nemškega osvajačca.

Ni bilo lahko — to so bila težka leta, leta trpljenja in krvavega okupatorjevega terorja, težka leta neenake borbe, borbe skoraj golorokih partizanov z do zob oboroženimi tolpami nemških osvajačev in njihovih slovenskih hlapcev, »bele garde« pod poveljstvom sivolasnega izdajalca Rupnika.

In danes lahko tu, na ulicah Ljubljane, smelo trdimo, da smo izvršili svojo dolžnost do naše skupne domovine, da so Slovenci izvršili svojo dolžnost do svoje ožje in do svoje skupne domovine, Demokratične federativne Jugoslavije. Naš boj z največjim sovražnikom ne le Slovanov, temveč vsega človeštva, kulture in napredka, je končan. Slovenija je osvobodjena. To osvobođenje je predvsem vaše delo, delo najboljših sinov Slovenije in sinov vseh narodov Jugoslavije...

...Današnja Jugoslavija je nova Jugoslavija, zrasla iz krvi in kosti sto in stotisočev svojih najboljših sinov. Danes je druga Jugoslavija, ki je dozorela v srcih vsakega državljanu te države in ki vestno bdi nad svojimi pravicami in svojimi brati. Takšno Jugoslavijo ljubijo vsi njeni narodi. Niti enega našega naroda ni, ki ne bi želel biti v tej skupnosti, ker je to skupnost bratstva, tistega bratstva, ki je skovano v tej veličastni borbi.

Ob sklepu vam lahko povem, da uživa Slovenija posebne simpatije vseh ostalih narodov, ostalih federativnih enot. Te simpatije uživa zato, ker je leta 1941 prva okusila vsa zverstva in preganjanja, ker so Slovenijo okupatorji hoteli najprej popolnoma zaslužnjiti in uničiti njene prebivalce. Izseljevanje, preganjanje in teror — te metode so bile najprej uporabljene v Sloveniji. Vsi smo trepetali za vas. Četudi smo bili sami v težkem položaju, smo vendarle bili v boljšem položaju. Bili ste tako rekoč stisnjeni od dveh strani, med dvema velikima fašističnima osvajačema.

(Odlomki iz Titovega govora na zborovanju v Ljubljani, 27. maja 1945.)

DAN VSTAJE — 20 let ljudske revolucije

Vsem članom SZDL in delovnim ljudem kočevske občine želi ob velikem prazniku mnogo delovnih in osebnih uspehov

Občinski odbor SZDL Kočevje

Prireditve v Ljubljani

V petek, 21. julija, bo v Tivolskem parku množično zborovanje v počastitev Dneva vstaje. Ob 20. uri bodo prispele na kraj slovesnosti mladinske delovne brigade, ob 20.30 uri pa bodo fanfare naznanile začetek slavnostnega zborovanja. Govoril bo podpredsednik Zveze ljudske skupščine in prvi komandant NOV in PO Slovenije Franc Leskošek-Luka.

Po slavnostnem govoru bo nastop združenih pevskih zborov in godb, velik ognjemet z Bellevueja, nebotičnika in Gradu, koncert zabavne glasbe ter ljudsko rajanje na številnih zabaviščnih prostorih po vsem mestu.

Bogat kulturni program bodo prispevali Opera, Drama in Lutkovno gledališče (ob 22. uri), vsi ljubljanski muzeji pa bodo odprti vse dan do 24. ure, razen med množičnim zborovanjem. Predstave v kinematografih bodo ob 11., 13., 15., 17. ter od 22. do 6. ure neprekinjeno. Ves dan bodo na različnih ljubljanskih stadionih tudi pomembna športna tekmovanja v najrazličnejših panogah — atletiki, košarki, telovadbi, nogometu, tenisu in drugih.

Vse prireditve v petek, 21. julija, so vstopnine proste!! Informacijska pisarna posluje na Titovi cesti 19, v prostorih »Iskre«, telefon 33-333.

KAKO BOMO POTOVALI V LJUBLJANO?

Odhod posebnega vlaka (št. 52) iz Kočevja je 21. julija ob 11.35, prihod v Ljubljano ob 13.48.

Odhod osebnih avtomobilov iz Kočevja do 15. ure.

Odhod avtobusov ob 15.10, odhod tovornih avtomobilov ob 15.30.

Povratak posebnega vlaka (št. 51) iz Ljubljane 22. julija ob 3.10 prihod v Kočevje ob 5.56 uri.

Vodje skupin naj kupijo vozovnice že v četrtek in v petek do 11. ure. Za vse udeležence proslave velja 50 % popust na vseh vlakih.

Skupine morajo potovati skupaj v istem vlaku.

Vozniki motornih vozil, upoštevajte navodila o ureditvi prometa za to slovesnost, ki je bila objavljena v »Delu« v nedeljo, 16. in sredo, 19. t. m.!!

Ustanavljanje OF

Čeprav je vse pričakovalo, da bodo komunisti direktno prevzeli politično akcijo organiziranja narodnega upora, je Partija menila, da je s pričo izkušenj in uspehov preteklega doba treba nadaljevati s širokim množičnim gibanjem, kakršni sta bili dve organizaciji: Zveza delovnega ljudstva in Društvo prijateljev Sovjetske zveze. Zlasti Društvo prijateljev SZ je služilo CK KPS kot osnova za organiziranje novega odporiškega gibanja najprej v obliki protimperialistične fronte. Rezultat tega je bil 27. april 1941, ko je prišlo do ustanovnega sestanka OF slovenskega naroda, ki se je v začetku imenovala Protimperialistična fronta.

Čeprav ob tem ustanovnem sestanku naša tehnika še ni mogla izdajati redno odporiških publikacij, je misel Protimperialistične fronte hitro prodrla v množice in v Ljubljani je ustanovitev te fronte kaj hitro postala javna skrivnost. Osnovne smernice za politično akcijo v tem času je dal letak CK KPS in te smernice je v jedru sprejela za svoj prvi program tudi nova organizacija. Vsi predstavniki nove odporiške organizacije niso mogli takoj sprejeti nekaterih točk tega programa, zato so bili potrebni še razgovori in razjasnjevanja. Komunistični organizaciji je bilo jasno, da je odvisen hiter uspeh nove organi-

zacije predvsem od tega, če bodo široke množice z razumevanjem sprejele smer, ki jo je navedel CK KPS. Zato je bila najvažnejša naloga organizacij v mesecu maju ta, da opravijo široko zasnovano politično akcijo za osvajanje stališča CK. Par-

nastajale nekako same od sebe. Nasprotno, partijska organizacija Ljubljane je morala sistematično organizirati sestanke in konference, na katerih je razlagala in utemeljevala politične naloge. Ob teh nalogah so se potem ustvarjale nove odporiške

neje organizirala ilegalno partijsko tehniko, se je obrnila v tem času posebno na tiste kroge, ki bi ji mogli olajšati delo. Tako se je hitro širila komunistična organizacija med grafičnimi delavci, med stavbinici in drugod. Hkrati je partijska organizacija v Ljubljani utrjevala svojo organizacijo med nameščenci, mestnimi in banovinskimi uslužbenci, v obrtniških krogih, med trgovskimi pomočniki itd. Močno se je v tem času razširjala partijska organizacija tudi med študenti, zlasti na univerzi.

Nova nemško-italijanska meja, ki je potekala med Dravljami in Sentvidom neposredno okrog Ljubljane skozi Ježico itd., je razcepila partijsko organizacijo ljubljanskega okrožja. Toda partijska organizacija je ostala kljub temu še dolgo neokrnjena na vsem ozemlju, ki je spadalo pred okupacijo v področje ljubljanskega okrožja. Kljub meji je partijska organizacija, je ljubljanski okrožni komite redno vzdrževal vse zveze s svojimi organizacijami na drugi strani nemško-italijanske meje.

Ko je bilo v začetku junija v Ljubljani partijsko posvetovanje predstavnikov vseh organizacij KPS, je partijska organizacija Ljubljane že premagala prve težave italijanske okupacije.

Prva demoralizacija, ki je nastopila po okupaciji Ljubljane, je v glavnem že splahnela. Klečepazna politika slovenske buržoazije je naletela na splošen odpor in gnus ljubljanskega prebivalstva. Prepričanje, da je treba utrjevati in razvijati enotno gibanje, odpor proti okupatorju, je na široko zajel ljubljanske množice.

(Boris Kraigher v knjigi »Ljubljana v ilegali«)

Nikomur nočemo biti podložni; svojo sodbo si bomo pisali sami, sami bomo krojili našo usodo!

tijske organizacije so začele pripravljati takoj politične konference, na katerih so vidni komunisti ljubljanske organizacije razlagali politični položaj in glavne politične naloge za prihodnost. Popolnoma napačno je mnenje, da so organizacije OF

organizacije, ki v začetku meseca maja in junija še niso bile organizacijsko popolnoma izoblikovane. Kajti v bistvu so nekako se združevale prijatelje in somišljenike okrog partijskih organizacij in posameznih komunistov. Tako se je v boju za uveljavljanje politične smeri, ki sta jo dala CK KPJ in CK KPS, ustvarilo okolje, ki je omogočilo nadaljnje ukrepe za politično razširjenje Protimperialistične fronte. CK Slovenije je poiskal stike s celo vrsto novih predstavnikov raznih političnih skupin v Ljubljani in jih skušal vključiti v OF. Partijska organizacija v Ljubljani je v tem času hitro povečala svoje osnovne organizacije, predvsem v glavnih ljubljanskih tovarnah, pa tudi drugod. Da bi čim uspeš-

EKONOMSKE ENOTE - korak naprej v samoupravljanju

Kočevje, 14. julija. — Danes dopoldne je bilo v Kočevju posvetovanje predsednikov sindikalnih organizacij oziroma predstavnikov kočevskih podjetij o decentralizaciji delavskega samoupravljanja, uvajanja ekonomskih enot v posamezne obrate ter o uvajanju novega gospodarskega sistema. Obravnavali so tudi težave, ki se ob tej reorganizaciji pojavljajo. Nato so predstavniki podjetij poročali o doseganih uspehih. Iz razprave je bilo razvidno, da so ponekod dosegli pri uvajanju ekonomskih enot prav lepe uspehe. Novi gospodarski sistem je delavce razgibal, da marsikje aktivno posegajo v razpravljanje, ponekod pa prehajajo na organizacijo ekonomskih enot premalo smelo.

Pri »Zidarju« so 21. junija izvolili obratne delavske svete, ki so prevzeli vrsto novih funkcij. Z decentralizacijo delavskih svetov se lahko pojavijo v delu nekateri problemi. S 1. julijem so uvedli ekonomske enote. Nagrajevanje delavcev bo kompleksno za vsako posamezno gradbišče, ker so na vsakem drugačni pogoji. Če prihodnje leto pa bodo uvedli obračun na posameznih objektih.

Tudi v »Ključavničarstvu« so uvedli 1. julija ekonomske enote. Kakšnih posebnih problemov pri tem niso imeli. V podjetju imajo 36 obračunskih enot ter 11 ekonomskih enot. Nekatere EE so majhne in ne bi mogli osnovati vseh potrebnih upravnih organov, zato so jih združili. Tako imajo skupine sorodnih ekonomskih enot skupen obratni delavski svet; le dve ekonomski enoti sta samostojni.

Julija so uvedli nov način nagrajevanja. Za izračun jim bodo služili podatki iz prvega polletja ter podatki iz lanskega leta. Primorani so opustiti vrsto izdelkov, zaradi česar bodo odpustili nekaj delavcev. Potrebna bo tudi decentralizacija sredstev. EE imajo svoje plan, vendar tega še niso obravnavali. Precej težav bo pri skupinah ekonomskih enot, ki imajo en obratni delavski svet, ker ima vsaka EE svoj plan. Vendar pa tudi to ne predstavlja posebne težave, ker so vse ozko povezane.

Na Kmetijskem gozdarskem posvetu dela že od leta 1956 poleg organov upravljanja (DS, UO) 16 obratnih delavskih svetov ali delavskih svetov ekonomskih enot. Nadaljnjo decentralizacijo so pričeli pripravljati že decembra, ko so pripravljali proizvodno-finančni plan, kar predstavlja temelj teh enot. Od skupnega števila 28 enot so imeli tako upravljanje zastopano bolj ali manj v 16 obratih...

Pravilnik delitve dohodka je za vse podjetje enoten. DS je imel končno besedo tudi pri izdelavi proizvodno-finančnega plana EE. Nekatere enote namreč še vedno ne morejo kriti svojih stroškov, kar bodo morali urediti z osrednjim planom. Prejšnji mesec so vse EE sprejele pravilnike o delitvi dohodka, skladi podjetja pa so zaradi pogojev, ki so nastali v kmetijstvu, ostali še centralizirani.

Ekonomske enote na KGP so razdeljene v tri skupine; proiz-

vodne ekonomske enote, EE stranske dejavnosti in EE pomožne dejavnosti. V kmetijstvu je sedem proizvodnih enot, v gozdarstvu sedem, v lesni industriji pet; EE stranske dejavnosti v kmetijstvu dve, gozdarstvu 3 in lesni industriji ena ter tri ekonomske enote pomožne dejavnosti. V 14 ekonomskih enotah imajo obratne delavske svete, na ostalih pa tvori samoupravni organ celoten kolektiv, ki pa ne more sprejemati sklepov, ampak samo pripravlja dokumentacijski material za razprave.

Letos je ob teh organizacijskih spremembah zajel tempo razprav več kot 50 odstotkov delav-

zaradi visoke cene še ne morejo nabaviti. Težave imajo tudi pri prehodu od nagrajevanja po proizvodnji na nagrajevanje po realizaciji (prodaji blaga). Ko bodo v jesenskih mesecih prodali skoraj pol letne proizvodnje, bodo morali ustanoviti rezervni sklad za izplačevanje dohodkov.

V KZ Kočevje imajo dve EE, za kmetij, proizvodno in gozdno proizvodno. Sedaj pripravljajo pravilnik o delitvi dohodka. Finančni proizvodni plan imajo razdeljen po EE oz. po obračunskih enotah.

Ekonomske enote na Rudniku so uvedli že lani v začetku leta. Izvolili so obratne delavske svete, razen na dveh (stranski obrati in separacija), ker je tam malo ljudi. V začetku so imeli precej težav, ker še niso imeli potrebnih izkušenj.

V podjetju velja še vedno tarifni pravilnik iz leta 1959. Ker ima pravilnik precej pomanjkljivosti, bodo na podlagi analitične ocene sestavili novega.

ITAS, podjetje v izgradnji, ni imel DS in samoupravnih organov, ampak je te funkcije delno opravljala sindikalna organiza-

»Ker narod potrebuje v težkih časih vse svoje sile, ključ vse in vsakogar! Če kdaj, v teh časih je potrebno, da si zvesto gledamo iz obraza v obraz, da si sežemo v roke, se strnemo v eno vrsto. — Strahopetec je, kdor zdaj trepeče, da bi se mu ob bližanju morda ne odkrnila ta ali ona mrvica njegovih strankarskih načel in njegovega svetovnega naziranja. Prijatelji, zdaj gre za življenje in smrt! Jaz upam v življenje! In takrat, kadar si bomo zopet pogledali v oči in se povprašamo: »Kdo si? Kako misliš ti? Ali si mi brat ali nebrat?« Zdaj pa je vrsta ena, je prapor en sam!«

(I. Cankar: »Očiščenje in pomlajenje«)

cev, kar je zelo veliko. — Z uvajanjem ekonomskih enot ter z novim načinom delitve dohodka so delavci dobili vzpodbudo za še intenzivnejše delo. Sami so prišli do tega, da bodo izločali iz kolektiva tiste ljudi, ki bodo zavirali dvig proizvodnje. V zadnjem času so uvedli v gozdarstvu delno mehanizacijo, tako da bodo lahko zmanjšali število zaposlenih.

V Tekstilani so uvedli EE že 1959. leta. To so bile le obračunske enote. Delavci za te spremembe niso pokazali posebnega zanimanja. Letos so nekatere EE združili, tako da imajo sedaj namesto 11 obračunskih in ekonomskih enot 3 proizvodne enote. Osnovni organ upravljanja je zbor proizvajalcev EE (od 60 do 120 ljudi). Mislili so tudi že o delavskih svetih EE, vendar je zaenkrat še bolje, če odloča o delu ves kolektiv enote in ne samo nekaj ljudi.

Predstavniki Tekstilane je opozoril na nekatere tehnične težave. Potrebnovali bi predvsem nekatere tehnične aparate, ki jih

cija. V kratkem pa bo tudi Itas dobil prvi DS ter obratne DS. Podjetje bo razdeljeno na 6 EE (proizvodni obrati) ter dve EE pomožnih obratov. V zadnjem četrtletju bodo prešli na obračunavanje po ekonomskih enotah, prihodnje leto pa že na reden obračun. Kolektiv je to sprejel pozitivno, saj bodo s tem dvignili proizvodnjo, sprejeli pa bodo lahko še 30 delavcev.

V Kemični tovarni imajo že delavski svet in upravni odbor. Težava je v tem, ker nimajo kvalificiranega kadra. Obstojeci tehnični kolektiv je sprejel sedanji način obračunavanja. — DS upravlja vse razen investicijskega dela...

Pri Elektro imajo za uvedbo EE posebne pogoje, ker so delavci raztreseni po terenu. Osnovna težava za ugotavljanje učinka pri delu je zaračunavanje uslug po času. Zato bodo sedaj postavljali delavcem norme, tako da bodo dobili osnovo za nagrajevanje po učinku. Z ozirom na doslej opravljeno delo bodo lahko v najkrajšem ča-

su ustanovili 3 EE. Delavci se za novo organizacijo upravljanja in delitve dohodka živo zanimajo in jih to vzpodbuja pri delu.

Pri obrtnem centru Oprema imajo poleg ostalega skrbni še z gradnjo novih prostorov. V Opremi je združenih več podjetij, ki imajo že izkušnje v samoupravljanju. Sedaj imajo 5 EE, verjetno pa bodo ustanovili še 2 do 3. Vsaka enota ima ločeno računovodstvo.

Gostinci imajo 10 EE. Plan podjetja so razbili na posamezne enote. Iz lastnih izkušenj so ovrednotili delovna mesta za nagrajevanje. Merilo za osebni dohodek je doseganje plana, presežek pa si EE razdeli sama.

Komunala posluje še kot ustanova, prihodnje leto pa bo verjetno postala podjetje, vendar še ne vedo, kakšen obseg dela bodo imeli.

V Tiskarni še vedno predstavlja celoten kolektiv DS, ker pa je število zaposlenih preseglo 30, bodo morali uvedi EE, vendar največ 2. Podjetje je sedaj v rekonstrukciji, precej težav pa imajo tudi s kadrom.

Na koncu posvetovanja je tov. Korelec poudaril, da je treba delavce z novo organizacijo čim bolj seznanjati, predvsem z bistvom ekonomskih enot. S tem seveda dobijo delavci nove pravice ter še večje dolžnosti. Skrbeti je treba predvsem za sredstva ter za zniževanje proizvodnih stroškov. Sindikat bo moral vse to budno spremljati, da ne bi bila neka EE v podrejenem položaju, kar bi kvarno vplivalo na razpoloženje ljudi. Ker bodo do prihodnjega leta povsod uvedene ekonomske enote, je treba čim prej urediti pravilnike o delitvi dohodka.

Lahko trdimo, da je bilo to posvetovanje koristno za vse, saj so lahko primerjali dosedanje izkušnje ter pridobili napotke za nadaljnje delo.

(vec)

Generalni urbanistični načrt Ljubljane

Na zadnji seji Mestnega sveta Ljubljana so potrdili poročilo o dosedanjih pripravah za izdelavo generalnega urbanističnega načrta Ljubljane. Sprejeli so tudi načela zazidalne politike kot elementov dokončne urbanistične rešitve ljubljanskega mestnega področja.

Slovenske založbe v jubilejnem letu

Propagandna komisija republiškega odbora za proslavo 20-letnice revolucije je pri slovenskih založbah zbrala podatke o delih, ki so jih le-te izdale ali pa jih pripravljajo ob 20-letnici ljudske revolucije.

CANKARJEVA ZALOŽBA, LJUBLJANA:

Doslej je izšel ponatis zbirke Mateja Bora »Previharimo viharje«, letos pa bodo izšli še te le knjige: Matej Bor »Daljave« (roman iz NOB), O. Zupančič »O, domovina« (izbor domovinskih in socialnih pesmi), L. Kraigher »Na robu življenja« (zbirka novel iz partizanskega življenja in iz koncentracijskih taborišč), »Lirika upora« (partizanske pesmi, izdane v miniaturni knjižnici), »Čas in zavest« (zbirka esejev in kritik pisateljev-borcev in pisateljev-revolucionarjev), Dr. Metod Mikuš »Pregled NOB v Sloveniji — II. knjiga« (NOB od spomlad 1942 do 1943 v Sloveniji) in Mitja Mejak »Esej o partizanski poeziji in prozi«.

MLADINSKA KNJIGA, LJUBLJANA:

Doslej so izšli naslednje knjige: Prežihov Voranc »Prvi maj« (otroška slikanica z risbami Milana Bizovičarja), Ivan Jan »Izpolnjena beseda« (partizanske črte za šolarje), »Kri v plamenih« (antologija slovenske socialne in revolucionarne poezije, uredila Filip Kalan in Cene Vipotnik), »Upor« (izbor slovenske krajske proze iz NOB, uredil Bojan Stih), »Spomini na partizansko leto« (zbirka spominov iz NOB, uredil Ferdo Godina), »Ilegalna Ljubljana« (ponatis reprezentančne izdaje) in »Pomniki naše revolucije« (knjiga, ki opisuje pomembnejše kraje iz NOB v Sloveniji, je namenjena za šole). Se letos bodo natisnili naslednje knjige: Vida Brest »Ptičje in grm« (ponatis partizanske zgodbe), Prežihov Voranc »Čez goro k očetu« (odlomek iz novele iz predvojne ilegalne dobe), »Podmornica na suhem« (opis ilegalne partizanske tiskarne

»Podmornica« v Ljubljani), »To variši« (ponatis prve partizanske povesti Toneta Seliskarja), Leopold Suhadolčan »Skriti dnevniki«, Mitja Vošnjak »Črna kri« (roman o ljubljanskih ilegalnih tiskarnah), Dr. Vladimir Kralj »Človek, ki je strigel z ušesi in druge zgodbe« (spomini iz nemških koncentracijskih taborišč), Milan Apih »Sredi pušk in bajonetov« (kronika taborišča Bileča), Milka Kovič »Partizanka« (zgodba partizanskega dekleta). V prvem zvezku nove zbirke »Komet« pa bo izšla knjiga Momčila Marića »Ubežali so v smrti« (zgodbe o ljudeh, ki so v času zadnje vojne ušli smrti).

OBZORJA, MARIBOR:
Doselej je že izšla knjiga Nadë Gaborovič »Jesen brez poletja« (roman o slovenskih pregnancih). V jubilejnem programu pa so te le knjige: Djordje Radisich »Pohorska legenda« (poema o Pohorskem bataljonu), Aleksander Vojnovič »Ni vse v krvi« (roman iz NOB), Jože Kerencič »Izbrano delo«, Bogdan Zoltnik »Partizanske tehnike in partizanske tiskarne« (razvoj partizanskih tehnik in tiskarn na Korškem) in Milan Zevart »Po sledovih narodnoosvobodilnega boja v severovzhodni Sloveniji«.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, LJUBLJANA:

V programu so te le knjige: »Ljubljana v ilegali — II. del«, Matevž Hec »Naši obrabi« (partizanske povesti) in Ivan Sibil »Vojni dnevnik« (spomini iz NOB na Hrvatskem).

LIPA, KOPER:

Založba je razpisala nagradni natečaj za izvirna slov. književna dela s predvojno, medvojno in povojno tematiko. Do določene roka je prejela 12 rokopov, med katerimi je založništvo svet izbral tri. Posebna komisija zdaj prebira ta dela in bo v prihodnjih dneh določila nagradne zanje, takoj nato pa jih bodo začeli tiskati.

Tudi zavod »Borec« je doslej izdal precej knjig v svojih rednih zbirkah ali izven njih, ki so posvečene 20-letnici vstaje.

Revolucija je sprostila mogočne ustvarjalne sile, ki grade nov svet

Kočevje, 15. julija. — Sekcija za internirance pri Občinskem odboru Zveze borcev Kočevje je organizirala za internirance v nemških koncentracijskih taboriščih izlet v Partizanski Rog, v bolnico Jelendol in na Bazo 20. Izlet, ki se ga je udeležilo blizu 50 bivših internirancev, je bil organiziran v okviru proslav 20-letnice ljudske vstaje.

To je bilo pravo tovariško srečanje! Srečanje nekdanjih »kacetnikov«, ljudi, ki so trpeli po zloglasnih taboriščih smrti, v Mauthausenu, Dachauu, Bergen-Belsenu itd. Milijoni nedolžnih ljudi so šli skozi ta taborišča, vrnil pa so se le nekateri... Niso se mogli boriti s puško v roki proti okupatorju, niso mogli sodelovati na fronti, vendar pa je bil njihov boj z zverinskimi okupatorjem, z nemškimi kriminalci-kapoji, še toliko težji, kajti bili so moralno in fizično popolnoma strti. Bili so ŠTEVILKE, ne ljudje! In vendar so se borili, borili so se za življenje borili so se za svojo moralno trdnost, kajti le tako so lahko pretrpeli vse muke...

Dachau, Mauthausen, Oswiecim, Rab, Padova, Gonars in še in še... To je bila druga fronta, kjer so se milijoni borili proti krvoločnemu sovražniku, borili in padali kot muhe. Kosili so jih mitraljezi, še bolj pa lakota in bolezn. Krematoriji so noč in dan bruhali pod nebo oblake dima, noč in dan so požirali človeška trupla. Teh pa je bilo vedno več... Vsa ta taborišča so del naše revolucije, del naše zgodovine. So najbolj pretresljivi spomeniki naše veličastne borbe.

Tovariško srečanje! Ze zjutraj, ko so se pred hotelom zbirali, so se pristrčno pozdravljali, kajti nekateri se morda že dolgo niso videli. Preštevali so se

v Mauthausen? »Ne, tja pa nikdar več!« je resno, a s smehom v očeh odgovoril Filip.

Ne, tja pa nikdar več! Preveč je bilo prestanega gorja, preveč pretočene krvi in znoj, preveč tovarišev, ki so ostali tam! Ne, ne, hočemo biti ljudje, številke so nam samo še v opomin, da se kaj takega ne bi smelo nikdar več ponoviti.

Bil je lep, sončen dan, ko je avtobus hropel po strmi poti proti Rogu. V avtobusu je vladalo prešerno razpoloženje. V zadnjem delu avtobusa so zgovorno pripovedovali spomine, ženske spredaj so skušale zapeti.

»Na, Nace, boš cigareto?« je ponudil nekdo pred seboj sedečemu moškemu. »Ne, bom počakal na čik. Da, mahorko pa bi kadil, saj veš, kako smo se zanj v taborišču borili!« — In tako ves čas, povsod veselo razpoloženje, smeh in spomini. Spomini, spomini...

»V Rog grem pa rad, saj doslej nisem bil še nikdar,« meni nekdo, »Bom vsaj videl, kod so nekoč hodili naši partizani, kje je bil sedež Glavnega štaba...«

»Bil sem 14 mesecev v Mauthausenu,« mi je nekdo pripovedoval. Nemci so me ranjenega ujeli na Mali gori... Kaj vse sem pretrpel v taborišču, kako sem hrepenel po svobodi in po puški, da bi se lahko zopet boril! Ne, o tem težko pripovedujem, pretežki, preveč boleči so spomini!«

Tovariško srečanje v Rogu

ril je tudi vloga Kočevskih Nemcev kot nemško odskočno desko na Jadran ter to, da so uživali v stari Jugoslaviji večje pravice kot Slovenci. Na koncu je orisal neprecenljivi delež Kočevske v narodnoosvobodilni borbi ter dejal: »Težka je bila borba naših narodov, prestati smo morali neverjetne napore. Naša partizanska vojska je vodila s sovražnikom težko borbo, saj so se borili čisto bosi in lačni in brez orožja. Vendar pa je bilo trpljenje, ki so ga naši ljudje prestajali v taboriščih, neprimernejše in ne bi nikdar zamenjal puške s taboriščem. Kot borec sem se vsaj včasih spočil pri naših ljudeh, vsaj včasih sem se počutil popolnoma svoboden. Lahko sem se boril!...«

Okrog enajstih smo onstran Podstenice zavili na ozko pot proti bolnici Jelendol. Po izdatni malici smo krenili dalje peš. Bolnica Jelendol leži v globoki dolinici sredi mogočnega gozda in jo je le težko opaziti. Menda so Nemci večkrat zamenjali za njo; nekoč so celo tri dni tičali v neposredni bližini, vendar je niso odkrili. — Zgrajena je bila leta 1943 in jo sovražnik ni nikdar odkril. Leta 1952 je bila restavrirana...

Nato smo si ogledali še pokopališče, ki je oddaljeno nekaj minut. Pokopališče leži v dolinici, sredi kamnite ograde pa rastejo med lepo urejenimi grobovi debele, ravne smreke. Ko so ženske prišle na grobovih svečke, se je tov. Mačkovi iz Kočevja iztrgal iz prsi presunljiv jok. Spomnila se je na svojega sina, ki je padel na Travnici gori, sama pa je med okupacijo trpela v nemškem taborišču. V spomin na 45 borcev, ki počivajo na tem pokopališču, je bil odkrit spomenik, na katerem so vklesani verzi: Na trdo pot ste šli / za nas izkrevavili, / zato naš rod živi / in boste vi živeli. / Spomin na vas žari, / za vas gori ljubezen, / vaš grob je hram časti / in slava sije čezanj.

Od bolnice do Baze 20 je približno pol ure. To je bil čudovit sprehod in marsikdo je dejal, da bi prav rad preživel tam dopust, saj bi se res sijajno spočil. Med pogovori je pot hitro minovala. Zbirali so se v večje ali manjše skupine in se pomenkovali. Tu in tam sem prisluhnul in marsikaj zvedel. »Predno so nas odpeljali v Mauthausen,« je nekdo pripovedoval, »smo bili

zaprti v Ljubljani. V sobi je bila ena sama dolga, gola postelja, na kateri nas je bilo toliko, da smo lahko ležali le na boku in ko se je kdo obrnil, smo se morali obrniti vsi...«

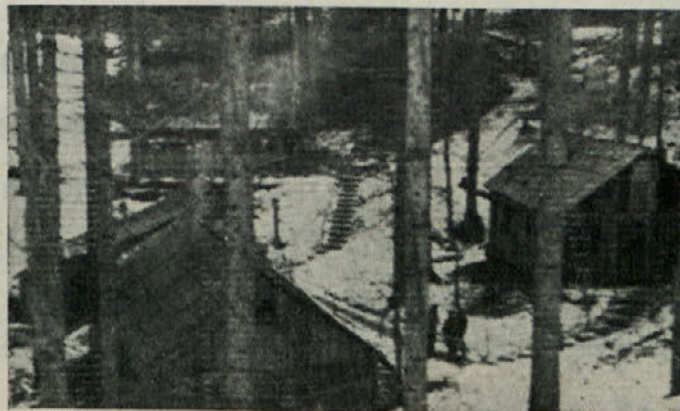
»Nikdar nisem mislil, da se bom vrnil domov,« je pripovedo-

val drugi. »Iz mojega kraja smo bili štirje, vendar so trije omagali! Kako so ravnali z menoj! Pretepanje, pretepanje, za vsako malenkost pretepanje, brce...«

»Čakaj, to sem bil pa jaz... Se zdaj ne vem, zakaj me je!« In tako naprej. Spomini, spomini. Morda že davno pozabljene dogodke, trpljenje, ki se ga

človek le nerad spominja, je zopet privrelo na dan.

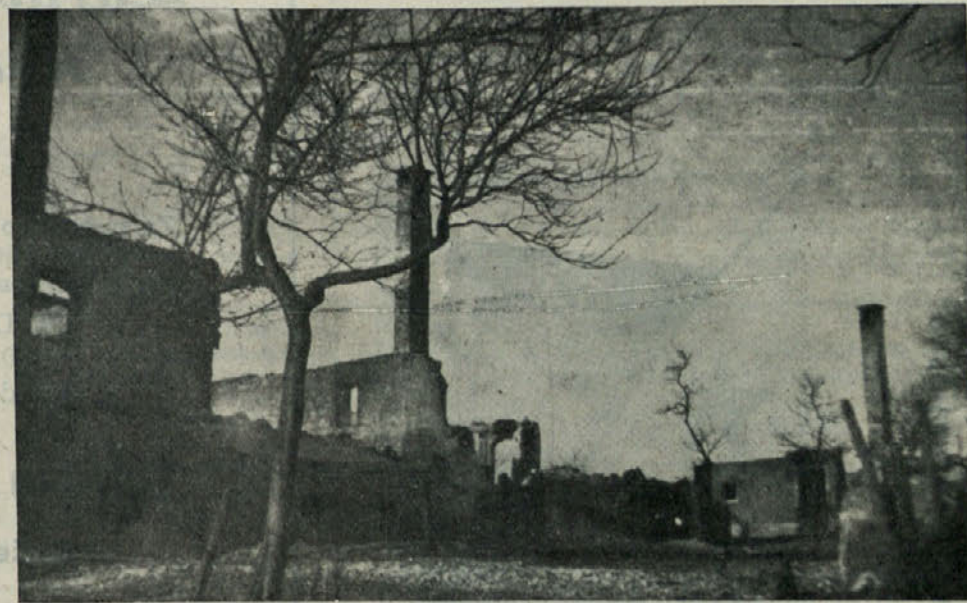
Baza 20. — To je vendar celo naselje, blizu 30 barak šteje! Koliko trpljenja so morali prestati graditelji, predno so znosili ves material na težko dostopen kraj, koliko naporov, da ves čas vojne sedež našega Glavnega štaba ni bil odkrit. Tov. Sobar nam je tudi tukaj spregovoril nekaj besed o naši borbi ter o pomenu in vlogi Partizanskega Roga v revoluciji... Čas pa je tekel in misliti smo morali na odhod. Avtobus nas je čakal v bližini in ko smo že vstopali vanj, so nekateri zapeli »himno« internirancev: »Oh kak' dolga je ta cesta, od tujine pa do doma...«, ki so jo morda tolikokrat prepevali v hrepenju po domovini in svobodi, v težkih urah obupa, ko so iskali košček kruha, da bi potešili lakoto. Mislili so na to belo cesto, ko so jih sredi noči, v mrazu, dežju in snegu, skoraj gole zganjali na »apelplac«, kjer so morali stati ure in ure. Misel na belo cesto, ki vodi domov, jih je še držala pokonci, jim vlivala vero, kljub temu pa mnogi niso vzdržali. Popadali so na poti v novo življenje...

Ena številnih partizanskih bolnic v Rogu

val drugi. »Iz mojega kraja smo bili štirje, vendar so trije omagali! Kako so ravnali z menoj! Pretepanje, pretepanje, za vsako malenkost pretepanje, brce...«

»Čakaj, to sem bil pa jaz... Se zdaj ne vem, zakaj me je!« In tako naprej. Spomini, spomini. Morda že davno pozabljene dogodke, trpljenje, ki se ga

Neverjetne napore so morali prestati naši narodi za osvoboditev. Trpeli so po gozdovih, ječah in taboriščih, trpeli so pod okupatorjevim bičem, prenašali mraz in lakoto, za en sam cilj — nacionalno in socialno osvoboditev. Kri je tekla v potokih, naši najboljši sinovi in hčere so padali, trdno prepričani, da njihove žrtve niso bile zaman! — Svobodo smo si po štiriletni krvavi vojni priborili, toda posledice vojne so bile strašne. Vsa domovina je bila v ruševinah, novo življenje smo morali pričeti graditi od kraja...

PRIPOVEDUJE

ŠTEVILKA

17.524

Na smrt obsojen

Popoldne so v hotelu Pugled pripravili za udeležence izleta v Rog kosilo. Tov. Sobar jih je še enkrat pristrčno pozdravil in poudaril, da vse strahote vojne ne smejo utoniti v pozabo, ampak jih morajo vsi, ki so trpeli v borbah ali v taboriščih, posredovati mladini, da bo znala ceniti pridobitve narodnoosvobodilne borbe. Pozval jih je tudi, naj ves dokumentacijski material o taboriščih in sploh o NOB odstopijo Muzeju v Kočevju, tako da bo dostopen čim večjemu krogu ljudi...

Iz številnih pripovedi o trpljenju v taboriščih smo izluščili pripoved Ludvika Krajncja iz Kočevske Reke. »1926. leta sem se izučil kovinske obrti,« je pripovedoval o svojem življenju, nato pa sem se zaposlil v Celju. Kmalu sem se vključil v sindikat (SMRJ), kjer sem začel spoznavati prve težje udarce, ki jih je kapitalizem zadajal delavskemu razredu. 1928. leta sem sodeloval v večji protestni stavki, ki jo je organiziral Franc Leskošek. Stavkali smo zaradi odpusta treh delavskih zaupnikov.

Tovariš Krajnc je aktivno delal v sindikalni organizaciji ter v vseh delavskih akcijah, zaradi česar so ga oblasti stalno preganjale, vendar pa mu nikdar niso mogli ničesar dokazati. Leta 1941 so ga pod krinko orožnih vaj z mnogimi drugimi poslali v konfinacijo v Srbijo, kjer je bil skupaj z narodnim herojem Lackom, dr. Potrčem, Miškom Kranjcem in drugimi naprednimi delavci. Vendar pa je bila konfinacija zanj kakor za mnoge druge dobra politična šola; spoznal je pravo pot, po kateri mora iti proletarijat, da doseže svoje cilje. In prav ideje, ki se jih je tu navzel, so mu koristile med vojno in v internaciji. V konfinaciji je bil do konca

marca, takoj po kapitulaciji pa se je doma povezal z nekaterimi tovariši. Pričeli so s prvimi plakatnimi akcijami v Slovenski Bistrici, ki so trajale vse do njegove aretacije leta 1942. Zaradi izdajstva so ga aretirali in zaprli v Celju. V zaporu so ga vsak dan pretepali, vendar svojih tovarišev ni izdal. Vsa mučenja niso nič pomagala, trdno je vztrajal in molčal.

»Ko niso mogli ničesar izvreči iz mene, so me postavili pred sodišče. 2. oktobra 1942 so nas v Mariboru okrog 170 obsodili na smrt. Ne spominjam se več, kakšni občutki so me tedaj obhajali, mislim pa, da mi je bilo vseeno, samo da bi se rešil trpljenja... Po čudnem naključju nas je od 170 ostalo 30 živih. Poslali so nas v zloglasno nacistično taborišče Mauthausen, od koder sem se vrnil 12. julija 1945.

Po mučni vožnji je transport internirancev, v katerem je bilo približno 1.000 Slovencev, prišel 11. decembra v Mauthausen. Sprejeli so nas kot zveri podivjani esesovci. Z breami in pretepanjem so nas spravili v peterostope in nas odgnali v 7 kilometrov oddaljeno taborišče, kamor smo prišli sredi noči. Do jutra so nas pustili stati pod milim nebom, medtem pa so nas razni nemški kriminalci-kapoji oropali, češ da bomo naše stvari pri njih boljše shranjene...

Nato so nas poslali v barako 5, imenovano karantena. Tu smo dobili nekaj sto Zidov, od katerih je po treh tednih večina odšla »preko žice« — v smrt!

Februarja 1943 so med interniranci zbrali kovinske delavce in nas poslali v pomožno taborišče Steier, kjer smo delali v tovarni Steierwerk po 12 ur in več na dan. Hrana je bila zelo pičila, pa še tisto so nam razni

kapoji večkrat pokradli. — Od mora nismo poznali, kajti ko smo se po napornem delu vrnili v taborišče, so nas preganjali po raznih apelih. Najhujiši pa je bil entlausung (čiščenje uši). Po cele ure smo morali stati pod milim nebom popolnoma goli, ne glede na mraz, še največkrat pozimi!

Nismo bili ljudje! Bili smo številke. Nisem bil Krajnc, am-

Januarja 1945 so nas premestili v Gusen, drugo filialo Mauthausena, kjer smo še bolj trpeli. Ako je človek v vrsti padel, ga nismo smeli dvigniti; na koncu vrste se ga je »usmilil« esesovec s strelom v glavo. Po bijali so jih tudi med delom, češ da so hoteli pobegniti. Kot dokazni material smo morali trupla prinesiti domov.

Vseh grozot, ki sem jih videl

Baraka na Bazi 20

pak številka 17.524! Gorja, ki sem ga videl in preživel v taborišču, ne bom nikdar pozabil. Se zdaj vidim reveže, ki so skušali pobegniti. Nekoč so ujeli nekega Poljaka. Po vsem taborišču so ga vlačili za noge, da mu je glava odskakovala po kamenju in šele na pol mrtvega je esesovec ustrelil v glavo...

Ljudje so umirali kot muhe. Pred barakami so bili vsako jutro kupi mrličev; če jih ni bilo, se nam je takoj čudno zdelo. Krematoriji so delali neprestano, vendar vsega »človeškega materiala« niso mogli pospraviti.

in preživel, ne bi mogel nihče popisati. Tudi sam danes ne verjamem več, da je bilo kaj takega mogoče, da sem to res doživel in preživel. Vendar pa bi lahko prenašali vse tegobe, lakoto, mraz in pretepanje,« je zaključil svojo pripoved tovariš Krajnc, »če ne bi bili moralno zapostavljeni! To, da nismo bili ljudje, je bilo huje od vsega drugega, to jih je tudi mnogo uničilo...« In ko je končal, se mu je zatresel glas in v očeh so se mu zalesketale solze. Ne, spomin na vse prestano gorje je še vedno močan, prehud...

F. Grivec

Baza 20 v Partizanskem Rogu

in ugotavljali, kako malo se jih je vrnilo domov... Marsikomu se je že na obrazu poznalo vse trpljenje, ki ga je prestal v dolgih letih internacije. Kljub temu pa je med njimi vladalo veselo razpoloženje. Ko smo se naložili na avtobus, se je nekdo sklonil k sosedu in mu dejal: »Kaj, Filip, sedaj pa naravnost

Prvi postanek je bil pri Žagi pod najvišjim vrhom Roga, kjer nam je tov. Peter Sobar na kratko podal zgodovino Kočevske od leta 1330, ko so prišli sem prvi nemški naseljenci, gradnje mesta Kočevje, političnih in narodnostnih trenj med Kočevjarji in Slovenci v novejšem času, do začetkov ljudske vstaje. Pouda-

PREHRANA
MANUFAKTURA
ŽELEZNINA
TKANINA

OSKRBA
TEHNIKA
RUDAR
ŠPECERIJA

KOLPA FARA
ČABRANKA PAPEŽI
MOŠENIK MORAVA
POLJANKA PREDGRAD

ROG KOPRIVNIK
IZBIRA ST. CERKEV
ZARJA STARI LOG
MLEKARNA

OBUTEV
HRANA
KOLONIALE ŽELJNE
ŽIVILA MOZELJ

Trgopromet

POTROŠNIK
GALANTERIJA
KNJIGARNA — PAPIRNICA
PRESKRBA OSILNICA

Kočevje

S poslovalnicami

Čestita ob 20. obletnici revolucije vsem potrošnikom in poslovnim prijateljem in jim želi veliko uspehov

CENTRALNO
SKLADIŠČE
SKLADIŠČE PIJAČ

TEKSTIL
KOLONIALE
POSTREŽBA BANJA LOKA
SADJE ZELENJAVA

Ob Dnevu vstaje slovenskega naroda, 22. juliju, čestitajo delovnim ljudem občine Kočevje

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR KOČEVJE

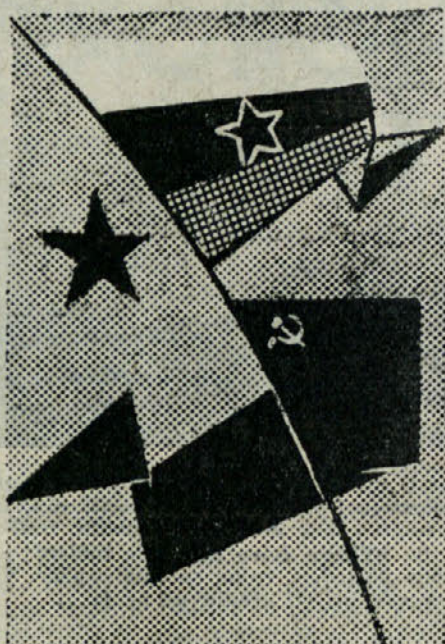
Občinski odbor SZDL
Občinski komite ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinski odbor ZB NOV

Občinski odbor društva ZROP
Občinski komite LMS
Občinski odbor RK
Občinska gasilska zveza

Občinski odbor ZVVI
Društvo prijateljev mladine
ter druge organizacije, društva
in ustanove

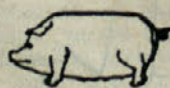
22. julij praznujemo v zavesti, da niso bile zaman žrtve za osvoboditev domovine. Ob tej priliki pošiljamo borbene pozdrave in čestitke vsem udeležencem narodnoosvobodilne vojne in vsem delovnim ljudem

Splošno avtoprevoznitvo

AVIO KOČEVJE

Čestitkam ob Dnevu vstaje — 22. juliju in 20. obletnici zmagovitega upora najboljših sinov jugoslovanskih narodov se pridružuje in želi še veliko uspehov vsem delovnim ljudem

Mesar - klavnica

s poslovalnicami

Kočevje

Vsem delovnim ljudem čestitke in borbene pozdrave ob prazniku slovenskega ljudstva in veliki obletnici vstaje jugoslovanskih narodov

Ključavničarstvo

Kočevje

Ob 22. juliju — prazniku slovenskega ljudstva pošiljamo borbene pozdrave vsem bivšim borcem in aktivistom

Zdravstveni dom
Kočevje

Za svobodo so pretekli
potoki krvi, zato jo tudi
toliko bolj cenimo

Ob Dnevu vstaje slovenskega naroda in 20. obletnici vstaje jugoslovanskih narodov pošiljamo tople pozdrave

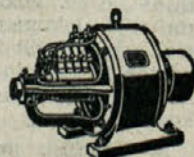
Splošno kleparstvo

Kočevje

Elektro

Kočevje

Ob obletnici vstaje jugoslovanskih narodov in 22. juliju, prazniku vstaje slovenskega naroda, se spominjamo prestanega trpljenja v NOB, pa tudi uspehov, ki so bili doseženi s prizadevanjem vseh delovnih ljudi naše domovine. Vsem potrošnikom električne energije in ostalim državljanom iskrene čestitke

ITAS

Kočevje

čestita ob velikem prazniku slovenskega naroda — 22. juliju in ob 20. obletnici junaškega upora narodov Jugoslavije vsem bivšim borcem in ostalim delovnim ljudem v Sloveniji

Industrija transportnih sredstev in opreme

Iskrene čestitke ob Dnevu vstaje slovenskega naroda pošilja

Hotel »PUGLED«

s poslovalnicami

KOČEVJE

Splošno gradbeno podjetje

Na temelju starega sveta smo zgradili novo srečnejšo domovino. Zato pa je bila potrebna krvava štiriletna vojna, ki je pometla s sovražniki in vsemi, ki so izkoriščali delovno ljudstvo.

Ob Dnevu vstaje slovenskega naroda in 20-letnici vstaje naših narodov iskrene čestitke

ZIDAR

K o č e v j e

tovarna

sukna

kočevje

Ob Dnevu vstaje slovenskega naroda in 20-letnici vstaje narodov Jugoslavije pošiljamo borbene pozdrave vsem delovnim ljudem

tekstilana

OB KONCU KULTURNO-PROSVETNE SEZONE V KOČEVJU

Obračun dela

(Nadaljevanje in konec)

Zbor šteje 54 pevcev in pevke. Lep dokaz zborove kvalitete je dejstvo, da je njegova izvajanja še dvakrat posnela ekipa RTV Ljubljana!

Prav vodijski pevski zbor in nekaterim vplivnejšim pevcem se moramo zahvaliti, da je bila 27. februarja t. l. ustanovljena tudi v Kočevju Glasbena šola. Njen cilj je glasbena vzgoja mladine, vzgoja kadrov za godbo na pihala, harmonikarski pouk in izobraževanje še drugih glasbenih ansamblov. Omeniti moramo, da je Občinski ljudski odbor pokazal polno razumevanje za Glasbeno šolo v Kočevju, ki jo je moralno in materialno dobro podprl: godbi na pihala, ki je sedaj v sklopu »Svobode« Kočevje, je dal sredstva za nabavo instrumentov, članom godbe pa nabavil nove enotne obleke, ki so že v delu. Glede glasbe se je pri nas temeljito premaknilo na bolje, pevski in glasbeni dosežki v sedanji sezoni pa so nam lep obet tudi za bodočnost!

Godba na pihala: Poleg pevskega zbora je godba na pihala, ki je sedaj v sklopu »Svobode« Kočevje, najpopularnejši in pri vseh naših prireditvah najbolj želeni glasbeni ansambel. Našteti vse primere njenega sodelovanja pri manifestacijah kulturno-prosvetnega udejstvovanja in tudi ob drugih prilikah nam je skoraj nemogoče. Naj navedemo samo nekaj njenih važnejših nastopov in sodelovanj v minuli sezoni: 1. novembra 1960: Dan mrtvih, pietetni nastop na pokopališču; 29. novembra: na akademiji v Seškovem domu; 22. decembra: Dan armije, prav tam; v februarju Prešernova proslava (dvakrat); 8. marca: Dan žena; aprila mladinska pevška revija; 1. maja: proslava v Seškovem

domu, pri zboru brigadirjev; 7. maja sektorska pevška revija v Ribnici; 27. maja: Revija zabavne glasbe z lastnim programom; 28. maja: Pionirska parada; 25. junija: sodelovali pri reviji lovcev Kočevske pri povorki in razvitju prapora itd. itd. — Nadvse prizadevni vodja naše godbe na pihala Adi Skorjanc si od glasbene šole dosti obeta. Ne bo več divjih ansamblov, godba na pihala se bo z nabavo novih instrumentov pomladila, ker bodo v godbo vključeni mlajši člani. V dveh letih utegne biti naša godba na pihala že pomlajena, imeli bomo morda celo dve kompletni godbi na pihala. Ker poznamo že nešteto preizkušeno in kljub težavam nenehno prizadevnost naših godbenikov in njihovega kapelnika, smo prepričani, da bo res tako!

Harmonikarska sekcija: Glasbeni tečaj »Svobode« obiskuje 18 stalnih mladih harmonikarjev. Z ustanovitvijo Glasbene šole so prišli tečajniki pod njeno pokroviteljstvo. Vodja naših harmonikašev, dober pedagog in priznan strokovnjak za te vrste glasbila, tov. Papež, je z uspehi svojih gojencev lahko zadovoljen. Pri zaključnih izpitih so priznali nekaterim prvi, večini pa drugi letnik glasbene šole! Ker bo sedanji harmonikarski tečaj z novim šolskim letom prišel v sklop naše nove Nižje glasbene šole, bo pouk, zlasti teorije, temeljitejši in ocenjevanje strožje, kar pa bo mladim glasbenikom le v prid!

Klubske življenje: V mestu še nimamo klubskih prostorov, imamo pa ljudi, ki bi bili ne samo zmogni dati klubskega življenja prvi zagon, ampak bi ga tudi vse leto z malo truda ohranjali pri vedrem, pestrem, zabavnem in tudi vzgojnem živ-

ljenju. Talentov, ki bi v klubu bili zelo dobrodošli, nam ne manjka. Na Rudniku imajo lep Dom kulture, manjka jim pa vse ono, česar imamo v mestu na pretek! Ali nas morda moti tisti nekaj korakov iz mesta do rudniškega doma? V mestih in na podeželju premagujejo pravi kulturno-prosvetni navdušenci dan za dnem še večje razdalje. Če so pa morda še kakšni drugi vzroki za takšno stanje, skušajmo jih odpraviti čim prej!

Kljub temu, da se docela ne krije z imenom in namenom, je delo kluba na Rudniku bilo to sezono še kar živahno. Včasih se je iz nje kar močno naslonil na sindikalno organizacijo (ali narobe?), v največ primerih pa je kljub oviram ubiral še kar pravo in uspešno pot. V načrtu so imeli za to sezono predvajanje 6 ozkotračnih celovečernih filmov, a so jih mogli prikazati samo 3; ostali so odpadli zaradi obolenosti operaterja Draga Podreberškega, ki je tudi animator klubskega življenja na Rudniku. Televizija ima mnogo ljubiteljev. Gledajo jo organizirano, po programu. Ob sredah in sobotah gleda svoj program mladina. Tudi sicer je za mladino dobro poskrbljeno. Za domom so uredili lepo športno igrišče, kjer gojijo košarko, mali roketi in boks. Igrišče, ki so ga 3. julija dali mladini na razpolago, je tako obsežno, da več mlad. ekip lahko obenem dela. V juliju in avgustu pa bo tam letni kino. Da pritegnejo v klub čim več gledalcev, bodo vrteli samo res zanimive filme. — Knjižnica, ki ima 1.800 knjig, je odprta vsak tork in petek; iste dni pa je tam od 16. ure dalje klubske gostom na razpolago čitalnica. Obisk obeh, pravijo, da je nad vse zadovoljiv. V okviru kluba

Mladinsko moštvo NK Kočevje je v pretekli sezoni osvojilo 1. mesto v LNP. Za nagrado za osvoje 1. mesto, jih je LNP povabila v Ljubljano, da odigrajo prijateljsko tekmo z mladinci Triglava. Od leve proti desni stojijo: Novak, Letnar, Rački, Ahac I.; čepijo: Lunder, Ahac S., Poje, Senica, Adamič, Behin

izpeljejo tudi marsikaj, kar je splošno in posameznikom v korist. Za »Delavsko enotnost« so nabrali 140 novih naročnikov, olupili so brežine ob glavni cesti, uredili park, postavljali nove klopi itd. Pravijo, da bo v klubu postalo še pestrejšo, ker so jim neki uvidni člani društva iz mesta obljubili pomoč. Tako je prav! Pomnimo pa, da obljuba dela dolgi!

Ko končujemo ta obračun, ne bi bilo prav, če bi ne omenili vsaj na kratko kulturno-prosvetnega prispevka, ki so ga dali člani kočevske mladine. Nadvse dobro so se izkazali pri organizaciji in izvedbi mladinske prireditve »Kaj veš — kaj znaš?«, prav tako pa tudi v Stefančevi igri »Včera popoldne«, kjer so večino imeli mladinci. Sodelovali so tudi pri radijski oddaji »Poslušaj in povej nam!«. Svoje vloge so odigrali tako dobro, da to igro upravičeno smatrajo za najboljšo letošnjo uprizoritev na našem odru.

Obračun kulturno-prosvetne dejavnosti naše »Svobode« v tej sezoni je kljub navidezni obsežnosti le del vsega kulturno-prosvetnega udejstvovanja v našem mestu. Morda še večji delež imajo pri tem prosvetni delavci gimnazije in obeh osemletk. Vsakoletno dram. udejstvovanje gimnazijcev na našem in okoliških odrih ter premožne interne in javne, manjše ali večje prireditve obeh osnovnih šol zaščitijo, da se jih spomnimo. In se jih bomo ob prvi priliki na drugem mestu!

Fr. Cankar

IZ ČRNEGA POTOKA...

Voda v kopalnem bazenu v Črnem potoku je postala med zadnjimi neurji kalna in neprimerna za kopanje in napajanje, zato so jo gasilci izpustili, naslednjo nedeljo pa so vaščani Črnega potoka in Zajčjega polja bazen očistili. Udeležba pri tej akciji je bila zadovoljiva, saj je sodelovala večina vaščanov.

Voznikom motornih vozil

Občinski ljudski odbor — Odsek za splošne in notranje zadeve Ribnica, obvešča vse voznike motornih vozil (motorna kolesa, osebni avtomobili, tovornjaki, prikloniki, traktorji, avtobusi itd.), da bo zamenjava reg. tablice vseh navedenih vozil s tehničnim pregledom in zamenjavo prometnih dovoljenj. Zamenjava bo po programu TNZ OLO Ljubljana, ki bo objavljen v časopisih in po radiu Ljubljana.

Z ozirom na to so dolžni vozniki motornih vozil opraviti predhodne priprave po obrazcih, ki jih dobijo na ObLO Ribnica pri organu za notranje zadeve, soba št. 11, vsak dan od 8. do 12. ure, kjer dobite tudi vsa ostala pojasnila.

Iz pisarne odseka za spl. in notr. zadeve

Na podlagi 21. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 52/57)

razpisuje

Komisija za razpis in imenovanje direktorjev pri ObLO Ribnica mesto

DIREKTORJA

Trgovskega podjetja »SUHA ROBA« Sodružica

Pogoji: Komercialist z višjo strokovno izobrazbo in 10-letno prakso ali komercialist s srednjo strokovno izobrazbo in najmanj 15 let prakse na takem delovnem mestu.

Ponudbe za razpisano delovno mesto naslovite na Komisijo za razpis in imenovanje direktorjev ObLO Ribnica. Razpisni rok je do 31. julija 1961.

Komisija za razpis in imenovanje direktorjev pri ObLO Ribnica

Upravni odbor Obratne ambulante Kmetijsko gozdarskega posestva Kočevje

razpisuje

prosto delovno mesto MEDICINSKE SESTRE ali

BOLNIČARKE v Obratni ambulanti KGP Kočevje.

Praksa v ambulantnem delu zaželjena.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela in kratkim življenjepisom ter dokumentom o strokovnosti vložite na upravo Obratne ambulante KGP Kočevje najkasneje do 31. VII. 1961.

Upravni odbor OA KGP Kočevje

SPORED RTV LJUBLJANA

PETEK, 21. JULIJA 1961

5.00—7.30 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 5.10—5.30 Množična glasba — 6.30—6.40 Reklame — 7.30 Pol ure simfoničnih plesov — 8.05 Glasba ob delu — 8.30 Počitniško popotovanje od strani do strani 8.45 Blaž Arnič: Koncert za flavto, godala, harfo in celesto — 9.00 Novi posnetki pihalnega orkestra Ljudske milice — 9.30 Jugoslovanski operni solisti v slovenskih operah — 10.15 Posnetki z republiškega festivala zborov iz Maribora — 11.00 Ansambel Mojmir Sepeta — 11.15 »V soncu in v sencih« — Pri naših skladateljih in izvajalcih — 11.40 Otroci pozdravljajo — 12.00 Melodije za opoldne — 12.40 Pesmi delovnih brigad — 13.15 Obvestila, prireditve dneva in zabavna glasba — 13.30 Orkestrski intermezzo — 14.00 Naši borci v tujini — 14.20 Novi posnetki Ljubljanskega okteta — 14.40 Od tod in ondod — 15.15 Nekaj opernih zborov — 16.00 »Na jasi, kot pred 16 leti« — 17.30 Zabavni zvoki — 18.00 Sportno popoldne — 19.00 Obvestila — 19.05 Novi posnetki domačih zabavnih ansamblov — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Prenos centralne proslave ob Dnevu vstaje — 22.50 Matej Bor: Ljubzen v viharju — 23.05 Plesna glasba — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

SOBOTA 22. JULIJA 1961

6.00—7.00 »Hej tovariši, pod orožje vsi...« — 7.15 Fran Lhotka: Jugoslovanski capriccio — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 »Le vkup, uboga gmajna!« — 8.00 »Divjal je boj in v ognju mi smo rasli« — 8.30 »Dobro srečo, domovina« — 8.45 Klavirske medigre — 9.00 Poročila — 9.05 »Tam kjer pisana so polja...« — 9.30 Glasbeni spored za praznični dan — 10.30 V soncu bo hosta zapela — 11.10 »Zapoj zdaj, srce partizansko« — 12.00 Orkestralni spored jugoslovanske zabavne glasbe — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Združeni pevski zbori koroških Slovencev — 14.15 V vedrem razpoloženju — 15.15 Bojan Adamič: Naše ljubljeno mesto — 15.45 Obisk pri domačih vižarjih — 16.00 Veseli veter na Primorskem — 17.00 Marjan Kozina Proti morju — 17.20 Zvoki za prijetno popoldne — 18.00 Radijska igra — 18.32 Vjekoslav Grzinič: Simfončni poem — 18.42 V tričetrtinskem taktu — 19.00 Obvestila — 19.05 Zbor Slovenske filharmonije — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Pol ure z jugoslovanskimi zabavnimi orkestri — 20.30 Mihovil Logar: »Leto enainštirideseto« — 22.15 Naši pevci zabavne glasbe in domači zabavni ansambli — 23.05 Plesna glasba — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

NEDELJA 23. JULIJA

6.00—6.30 Jutranji pozdrav — 6.30 Reklame — 6.40 Majhni ansambli v vedrem ritmu — 7.15 Radovan Gobec: Svobodna zemlja — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Godalni orkestri in naši pevci zabavne glasbe — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.40 Iz albuma skladb za otroke — 8.55 Pet minut z orkestrom Mantovani — 9.05 Zabavna glasba v novi teden — 9.45 Heribert Svetel: Dve pesmi za sopran, violo in klavir — 10.00 Še pomnite, tovariši... — 10.30 Sedem domačih ansamblov sedem domačih viž — 10.50 Nedeljska matineja — 11.40 Milenko Sober: Delovišča pod vodo — 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 13.50 Koncert pri vas doma — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.15 Reklame — 15.30 Melodije, ki jih radi poslušate — 16.00 Igramo za vas — 17.00 Sportno popoldne — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Zabavni zvoki za vse — 21.00 Sportna poročila — 21.10 Iz česke glasbene klasike — 22.15 Claude Debussy: 2. dejanje opere Pelleas in Melisanda — 23.05 Plesna glasba — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Gibanje prebivalcev

Zahvale

Prodam

Izqubljeno

Ireklici

KOČEVJE

Poročili so se: Mekiš Jožef, delavec iz Slovenske vasi št. 28, star 23 let in Dominko Marija, poljedelka iz Slovenske vasi št. 28, stara 20 let; Levstek Franc, mizar iz Kopra, Cankarjeva ul. 9, star 25 let in Krašovec Ana, kuharica iz Kopra, Cankarjeva ul. št. 4, stara 27 let.

Rodile so: Hudorovič Marija, Kočevje, Trata — dečka Zmaga; v novomeški porodnišnici pa so rodile: Stefanija Vlašič, gospodinja iz Cvišlerjev št. 7 — dečka Dušana; Marta Troha, gospodinja iz Starega loga — dečka Roberta; Tišlarjič roj. Kolmanič, gospodinja iz Gorenjega št. 10 — dečka Janeza; Marija Kovač, iz Mahovnika št. 13 — dečka Branka; Rukše Ana Marija, gospodinja iz Kočevja, Rudarsko naselje št. 2 — dečka Jožeta; Petrovič Milka, gospodinja iz Kočevja, Roška cesta 8 — deklico Metko. Utonil je Ivanetič Ljubo-Dušan iz Kočevja, Trg 3. oktobra št. 13, star 4 leta.

RIBNICA

Poročili so se: Šporar Jože, brusar iz Ribnice 133 in Pirc Ivana, delavka iz Jurjevice 27; Andeselič Radule, podoficir JLA iz Hrovače 13 in Mihelič Matilda, strojepiska iz Hrovače 13. Umrla sta: Pahulje Franciška, preužitkarica iz Bukovice 19, stara 84 let in Mate Ana, preužitkarica iz Goriče vasi št. 14, stara 82 let.

LOŠKI POTOK

Rodile so: Samsa Marija, gospodinja iz Malega loga, št. 25 — dečka Stanislava, Debeljak Marija iz Retij št. 100 — dečka Janka, Knavs Marija, gospodinja iz Malega loga št. 53 — dečka Janeza.

ČESTITKI

Muhvič Anki iz Zajčjega polja najlepše želje za dvojni praznik mama in vsi domači.

»NOVICE« — glasilo Občinskega odbora SZDL Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska CZP »KOČEVSKI TISK« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Janez Merhar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14/a, telefon uredništva in uprave 389. Naročnina je 500 din, polletna 250 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 1000 din oz. 2 ameriške dolarje. Tekoči račun: 600-78-1-265 pri Komunalni banki Ljubljana, podružnica Kočevje

Dragemu bratu in njegovemu sinu Jakobu Krvkoviču iz Kaptola želijo vse najboljše za njuna goda Helena Rus z družino, Ernest in Mimika.

ZAHVALA

Ob izgubi mojega moža in očeta

ROŽIC IVANA

iz Stare cerkve

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, nadalje vsem darovalcem vencev in cvetja, sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancom.

Zahvaljujemo se duhovščini posebno Stanku Dobovšku za govor pri odprtem grobu in vsem, ki so sočustvovali z nami.

Zaljubljeni: žena in otroci

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega nepoznane sinčka edinčka

DUŠANA ŽVABA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali vence in cvetje in ga

spremili na njegovi zadnji poti. Prav posebno se zahvaljujemo dr. Vizjaku in dr. Cilenšku za zadnjo pomoč kakor tudi reševalcu in govorniku za poslovilne besede.

Neutolažljivi očka, mamica, stari očka, stara mama, Vesna, Biserka, tete in stric.

PRODAM

Dne 30. julija ob 14. uri prodam oz. dam na licitacijo hišo s hlevom in vrtom v Dolgi vasi pri Kočevju. Vprašajte pri Jože Rus, Trata 44, Kočevje.

Prodam dobro ohranjen levi štedilnik za vžidavo in peč na drva (kraljica peči). Ogled vsak dan pri Obratni ambulanti, Podgorska 42, Kočevje

Prodam hišo v Kočevju, Roška ulica 27. Vprašajte: Mestni log št. 16.

PRODAM

odlično ohranjeno »Primo« 175 ccm. Naslov na upravi »Novic«.

JADRAN, Kočevje: 21. do 23. julija jugoslovanski filmski festival »Kapetan Leši«, 24. julija češki film »Nevarni izum«, od 25. do 27. julija amer. barvni filmski festival »Mačkan na vroči pločevinasti strehi«, od 28. do 30. julija italijansko-francoski barvni film »Evropa ponoči«.

SVOBODA, Rudnik: 22. in 23. julija italijanski barvni film »Vstajenje«, 29. in 30. julija zahodnonemški film »Deklica Rosemarie«.

RIBNICA: 22. in 23. julija jugoslovanski film »Naša pota se razhajajo«, 29. in 30. julija ameriški barvni filmski festival »Dirka za soncem«.

SODRAŽICA: 22. in 23. julija italijanski barvni filmski festival »Spomini iz Italije«, 29. in 30. julija ameriški barvni filmski festival »Slab dan v Black Rocku«.

LOŠKI POTOK: 23. julija francoski film »Moderna devica«, 30. julija amer. barvni film »Prijateljsko prepričevanje«.

VELIKE LASČE: 22. 23. julija italijan.-franc. barvni vstavijski film »Evropa ponoči«, 29. in 30. julija ameriški film »Nežni akordi«.

KOČEVSKA REKA: 22. in 23. julija poljski film »Likvidacija«, 26. julija nemški film »Vražji krog«, 29. in 30. julija ameriški barvni film »Kovinska zvezda«.

PREDGRAD: 22. in 23. julija francoski barvni film »Pustolovščine Arsena Lupina«, 29. in 30. julija francoski film »Črna mapa«.

BROD NA KOLPI: 22. 23. julija angleški barvni film »Ker veter ne zna brati«, 29. in 30. julija francoski film »Tisti, ki mora umreti«.

DOBREPOLJE: 22. in 23. julija ameriški barvni filmski festival »Mož, ki ga ni bilo«, 26. julija franc. film »Noč nad Parizom«, 29. in 30. julija ameriški barvni vstavijski film »Vremena«.

PONIKVE: 27. julija francoski film »Noč nad Parizom«.

iz naših krajev

Majhno podjetje - veliki načrti

Poleg bivše mlekarne v Prigorici je v zadnjih nekaj mesecih zrasla sedemdeset metrov dolga stavba, kamor se je pred kratkim preselilo Splošno mizarstvo »Hrast« Dolenja vas. Sedaj v tej prostorni stavbi že brnijo stroji, delavci ob njih pa se veselijo, da so se rešili majhnih prostorov, v katerih so delali doslej... Pred nekaj dnevi popoldne sem si ogledal podjetje in se pogovoril z upraviteljem Tonetom Dejakom in računovodjo Vinkom Rusom, ki sta ravno urejali neke račune.

Podjetje Splošno mizarstvo »Hrast« je bilo ustanovljeno februarja 1959. leta. V začetku je bilo zaposlenih sedem kvalificiranih mizarjev ter dva vajenca. Ves čas so obratovali v prostorih, ki so jih dobili od KZ, vendar pa je bilo delo oteženo, ker so bile delavnice na treh različnih krajih. Podjetje je svojo dejavnost usmerilo predvsem v stavbeno mizarstvo in notranjo opremo.

nem računu za leto 1960, je povzel računovodja, »smo namenili za gradnjo tega objekta. Gradnja nove hale bo stala okrog 20 milijonov dinarjev. 70 odstotkov stroškov bomo krili sami, Občinski ljudski odbor Ribnica pa nam je dal pet milijonov kreditov...«

Ker ima podjetje premalo sredstev, da bi izročilo gradnjo delavnice gradbenemu podjetju, so ustanovili lastno gradbeno skupino, ki je vsa dela solidno

preseljevanja v novi obrat. Sedaj so skoraj vsa dela že normirana, vendar pa so pri tem še nekatere neskladnosti, ki jih bo po možnosti odpravil novi tarifni pravilnik. Delavci se zavedajo, da je njihov zaslužek odvisen od njihovega dela, zato pridno delajo... Plače se sučejo v povprečju okrog 24.000 din.

»Ekonomske enote še niste uvedli?«

»Ne, ker je kolektiv majhen in o vseh problemih lahko razpravljamo na skupnih sestankih. Imamo 12-članski delavski svet ter upravni odbor...«

»Pereč problem so, kakor povsod drugod, obratna sredstva, je zopet povzel besedo računovodja. »Po stanju konec maja smo imeli nekaj nad 23 milijonov vezanih obratnih sredstev (zaloge, nedovršeni proizvodi in dolžniki). Ta vezana sredstva pa so bila krita le z nekaj nad pet milijoni dinarjev. Zaradi tega smo zaprosili za kredit na obratna sredstva.«

Letošnji plan podjetja je 60 milijonov dinarjev, v prvem polletju pa so dosegli le 48,5 odstotkov plana. Vzrok je predvsem gradnja nove hale, s katero so pridobili 840 m² prostora. Vendar so prepričani, da bodo do konca leta plan dosegli ali celo presegli.

»In kakšne perspektive imate?«

»Po perspektivnem planu do 1. 1965 se bo proizvodnja dvignila na 120 milijonov, brez gradbene skupine pa bo zaposlenih 50 delavcev in uslužbencev ter 14 vajencev. V investicijsko gradnjo nameravamo vložiti 53 milijonov; od tega bo 45 milijonov lastnih sredstev... Prihodnje leto bomo uredili v novi hali še sanitarije in nekatere druge stvari ter napravili skladišče...«

To je kratek prikaz malega, a delovnega kolektiva dolenjskega »Hrasta«, ki vztrajno dela in se širi. Nisem našel vseh njihovih uspehov, niti težav in načrtov, ker mi omejeni prostor tega niti ne dopušča. Poudaril bi samo še to, da ima mlado podjetje lepe perspektive, ker je pri vsem delu čutili veliko voljo po ustvarjanju, veliko samozavest, zato lahko upravičeno pričakujemo, da se bo podjetje kaj kmalu izvililo iz obrtniškega načina dela in prešlo na industrijski način proizvodnje.

(več)

Vesti iz Rašice

V nedeljo je Prostovoljno gasilsko društvo na Rašici pridelalo vrtno veselico, katere čisti dobiček so namenili za dela pri gasilskem domu ter za nabavo različnih rekvizitov.

Gasilsko društvo na Rašici je bilo ustanovljeno leta 1953, vendar pa je v tem času pokazalo lepe uspehe. Motorno brizgalno so nabavili že po dveh letih. Tudi pri preprečevanju požarov se je društvo vedno izkazalo in bi-

lo vzgled ostalim.

Danes ima društvo gasilski dom, motorno brizgalno, voz, precejcevi itd. V začetku lanskega leta je društvo sklenilo zgraditi gasilski dom, ki je bil zgrajen do jeseni. Zgradili so ga vaščani sami s prostovoljnimi delom. Maja letos so vaščani gledali v novem gasilskem domu kulturni program, ki so jim ga pripravili pionirji iz Kočevske Reke.

NIL

»Mislija je, da sem dobila vročino. Poklicala je očeta. Z mano sta odšla na obisk in me pustila sama. Sicer pa je bil oče pri meni vsakokrat, kadar sem bila bolna. To pot...«

»To pot?«

»Strežnica je rekla, da se bo oče vrnil. Poklicala ga je. Kmalu bo doma, je rekla. Potem mu povem tisto o toplomeru, sem pomislila. Veselo bo... Izvabila sem ga vstran od mame, zgodbo mi bo prebral in... Mama, o, mama!«

Zadnje besede so kot krik bruhnile iz njene grla. Z dlanmi si je pokrila obraz in se v krčevitem joku tresla po vsem telesu.

Gray jo je mirno gledal. Prijateljsko čustvo do nje se je mešalo s slutnjo zmage, seveda njeno zmago, ker je upal, da bo nazadnje le spoznal vzroke za njen občutek krivde. Morda je tu ključ vsega, je pomislil, ključ strahu in občutka krivde, ki se je zasnoval v tisti noči izpred petnajstih let.

Zato je Gray čakal. »Nisem vedela, je jecljala. »Nisem se spominjala... Bilo je tisto noč, ko se je zgodila nesreča. Domov sta se peljala, kolikor sta mogla naglo, ko jima je strežnica telefonirala. Pripetila se je nesreča, ki je uničila mojo mamo. Jaz sem bila kriva. Tega ni nihče vedel, le sanjati sem začela takrat in se bati, drgetati od strahu in sovražiti... Nisem mogla nikomur povedati. Najbrž se tega niti spominjati nisem upala. Če bi povedala, bi me oče ubil. Spominjam se, da sem tako mislila. Hotela sem, da bi me imel rad, pa me ne bi mogel imeti rad, če bi vedel... Spominjam se, da sem ga takrat skušala ujeti. Hotela sem vedeti, kako daleč smem. Kdo ve, ali sem se zaradi tega tako

Kri za bližnjega

V dneh 27. in 28. julija ter 1. avgusta bo v ribniški okolici krvodajalska akcija. Zavod za transfuzijo krvi bo v teh dneh uredil postajo za odvzem krvi v Ribnici. Poskrbljeno bo tudi za prevoz krvodajalcev iz oddaljenih vasi v Ribnico in nazaj. Državljeni, ki se bodo iz človekoljubnosti odločili dati tudi ob tej priložnosti kri za pomoč ponesrečencem in drugim bolnikom, naj na dan odvzema krvi ne zajtrkujejo nič mastnega, tudi mleka ne, najbolje je samo črno kavo ali čaj z limono, še bolj pa sploh ničesar, saj

jih čaka takoj po odvzemu krvi izdatna malica.

Avtobus bo prepeljal najprej darovalce krvi iz oddaljenih krajev in sicer 27. julija iz Grčarice in sosednjih naselij, 28. julija iz Jurjevice, Kota in okolice, 1. avgusta pa iz Sodražice in sosednjih krajev. Ribničani in kolektivi iz podjetij bodo prihajali na krvodajalsko postajo v navedenih dnevih v vmesnem času. Večje skupine naj najavi svojo udeležbo pri tej nesebični in požrtvovalni akciji za pomoč sočloveka v nesreči Obč. odboru RK v Ribnici.

PO POTEH ŠERCERJEVE BRIGADE

Okrajni komite LMS Ljubljana je organiziral v počastitev 20. letnice vstaje v Sloveniji partizanski pohod mladine po poteh Šercerjeve brigade.

Brigado sestavljajo mladinci iz ljubljanskega okraja, člani taborniške organizacije, počitniške zveze in preživeli borci - partizani brigade »Ljube Šercerje«.

Vodi jih nekdanji namestnik komandanta legendarne Šercerjeve brigade narodni heroj Jože Boldan-Silni. 18. julija so udeleženci pohoda prišli v Jelenov žleb, kjer so jih pričakali člani Občinskega komiteja LMS Kočevje, naslednji dan pa so prišli v Kočevje, kjer je Občinski komitej LMS organiziral manjšo zborovanje, na katerem je govoril predsednik Občinskega odbora SZDL Miro Hegler. Istega dne je brigada krenila skozi Partizanski Rog na Bazo 20 in proti Staremu logu, kjer so jih pričakali mladinci iz Kočevja. DPD »Svoboda« Kočevje je ob tej priliki nastopila s partizansko igro »Ko bi padli oživel«.

Po končanem kulturnem sporedu so se mladinci, člani ZB

in udeleženci pohoda zabavali ob zvokih ansambla »Roški fantje«. V vseh krajih, skozi katere je brigado vodila pot, organizirajo mladina in borci slavnostne sprejeme in mitinge. 20. julija bo brigada prispela na Urh, kjer bo zbor vseh brigad iz Slovenije. Od tu bo skupen odhod vseh udeležencev na proslavo 20-letnice vstaje v Ljubljani.

Cepljenje proti otroški paralizi za zamudnike

Za otroke, rojene v letih 1949 do 1960, ki so bili v letošnjem letu cepljeni proti otroški paralizi, pa se cepljenja enkrat ali pa tudi dvakrat niso udeležili, bo v občini Kočevje izvedeno ponovno cepljenje. V pošteved pridejo otroci, ki so od cepljenja izostali v tednu od 17. do 21. aprila ali pa v tednu od 29. maja do 2. junija. Otroci, ki so od cepljenja izostali samo v tednu od 6. do 10. marca, za to cepljenje ne pridejo v pošteved.

Cepljenje bo izvedeno po naslednjem razporedu:

Mozelj, osnovna šola	25. 7. 1961 ob 14.00
Predgrad, Zdravstvena postaja	25. 7. 1961 ob 14.30
Koprivnik, osnovna šola	25. 7. 1961 ob 18.00
Onok, osnovna šola	25. 7. 1961 ob 18.30
Srednja vas, Zdravstvena postaja	25. 7. 1961 ob 15.00
Stalcarji, osnovna šola	26. 7. 1961 ob 7.30
Banja loka, Zdravstvena postaja	26. 7. 1961 ob 8.00
Oslinica, Zdravstvena postaja	26. 7. 1961 ob 10.00
Bosljiva loka, šola	26. 7. 1961 ob 11.00
Fara, šola	26. 7. 1961 ob 12.00
Struge, Zdravstvena postaja	26. 7. 1961 ob 14.00
Kočevje, Otroški dispanzer	27. 7. 1961 od 7.00-10.00
Stara cerkev, šola	27. 6. 1961 ob 10.00
Stari log, šola	27. 7. 1961 ob 11.30
Livold, šola	28. 7. 1961 ob 12.00
Briga, šola	28. 7. 1961 ob 13.00
Borovec, bivša šola	28. 7. 1961 ob 13.30
Kočevska Reka, Zdravstvena postaja	28. 7. 1961 ob 14.00

Ker je otroška paraliza zelo težka in nevarna nalezljiva bolezen, ponovno opozarjamo starše otrok, ki iz kakršnega koli razloga v letošnjem letu niso prejeli vseh 3 doz cepiva, da le popolno, to je trikratno cepljenje proti otroški paralizi daje solidno jamstvo, da do obolenja ne bo prišlo. Starši naj privedejo svoje otroke (zamudnike) na najbližje cepišče in naj prinesejo s seboj žličko. Ponovno cepljenje za zamudnike, rojene v letu 1960, proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju, ki v letošnjem letu niso bili popolno, to je trikrat cepljeni, pa bo v Kočevju v Otroškem dispanzerju še do 28. julija 1961.

ZDRAVSTVENI DOM KOČEVJE

OBVESTILO

Turistično clepševalno društvo Kočevje priredi 6. avgusta avtobusni izlet na tradicionalni

»Flosarski bal«

v Ljubno v Savinjski dolini

Za člane društva je prevoz brezplačen. Tudi novi člani lahko izkoristijo to ugodnost, če se včlanijo v društvo pred prijavo. Prijave sprejema tajnik društva Lea Oražem, telefon: 321 do 31. julija 1961.

24

Eileen je segla po cigareti. Zdaj jo je držala tako, da je strmela v svojo dlan. Nenadoma je Graya obšla drzna misel.

»Ali je to toplomer?« jo je tiho vprašal in pogledal cigareto med njenimi prsti.

Vrgla mu je nagel pogled, potem pa je v nenadnem preplahu zagnala cigareto po tleh. Roko si je položila na želodec. Gray se je spominjal, da je dotlej samo enkrat napravila to čudno kretnjo.

»Ne,« je dihlila. »Ne spominjam se. Nikoli ni nihče videl...«

Utihihla je, očitno se je trudila, da bi spet dobila oblast nad seboj.

»Kakšen občutek imate?« Grayev glas je bil miren, tih.

Stresla se je. »Toplo, vroče. Steklenica z vročo vodo. Nihče ne ve. Toplomer držim proti njej. Toda ona, strežnica, tega ne sme videti. Vstopila je. Toplomer sem vtaknila v usta. Vzela ga je.«

»Da? In kaj...«

zapletla... Kaznoval bi me, potem pa bi mi odpustil, kdo ve... Kadar je bil hud name, mi je nekoliko odleglo, potem pa se je začelo iznova. Prevzela me je skrb. Kamor sem stopila, povsod same težave. Celo iskala sem jih, pa ni zaleglo, nikoli ni pomagalo!«

»Ni moglo pomagati, kaj?« jo je Gray gledal. »Želeli ste si kazni, naravnost iskali ste težave. Ali ste zato izjavili, da ste umorili Beverly Bondovo?«

Zdrznila se je in mu vrgla leden pogled. »Izjavila sem, ker sem to storila!« je zavpila. »Morate mi verjeti, morate!«

»Ze dobro, Eileen, saj je že dobro,« jo je miril.

Kaj mi prikriva, se je vprašal. Nekaj prikriva. Ta jeza, ta izbruh je njena obramba nečesa, kar hoče skriti.

Nagnil se je nazaj in udobno iztegnil noge. »Ze dobro,« je ponovil. »Ce pravite, da ste to storili, ste pač storili. Zdaj tako ali tako morava končati.« Po teh besedah je gledal, kako ji je napetost polagoma izginjala z lice.

»Se nekaj,« je rekel. »Morda niti ni važno. Kaj je s tistim uhanom, Eileen?«

Spet mu je vrgla pogled, to pot se mu je zdela zmedena. Z roko si je segla k ušesu. »Tam je bil,« je rekla. »Videla sem ga na tleh, prav blizu njenih nog. Rada bi...«

»Kaj bi radi, Eileen?« jo je vprašal, ker je v zadregi utihnila.

»Nič. Čisto nič.«

Gray je začel iznova. »Videli ste ga na tleh blizu nog mrtve Beverly. Kako je prišel uhan tja? Kdo ga je pustil tam?«

Od kmala je in zaprla oči. Lahko bi bila rekla: »Jaz.« Zakaj tega ni storila, se je vprašala Gray. Spet je čakal. Molčala je, oči je imela zaprte, na njenem obrazu je Gray ugotovil poteze jeze in strahu hkrati.

»Ali ste imeli oba uhana, ko ste šli od doma?« jo je vprašal, čeprav ga je skrbelo, kam bo njegovo vprašanje napeljalo njeno misel, hkrati pa se mu je zdelo, da bo treba brskati okoli tistega uhana.

Z obema rokama si je segla k ušesom in vprašujoče pogledala Graya. »Ne vem, ne vem zagotovo,« je rekla. »Toliko sem že razmišljala o tem. Seveda bi morala imeti oba.« In čez čas: »Seveda, oba sem imela.« Vendar je to povedala tako, da je bil Gray prej prepričan o nasprotnem, zanesljivo pa je vedel, da se Eileen ne more spomniti.

»Kako je bilo tisti večer?« je rekel. »Po stopnicah ste prišli iz svoje sobe. Kaj potem?«

»Poklicala sem taksi. Tisti večer me je imelo, da bi bila, zato sem že vnaprej vedela, da ne bom dobro vozila.«

Gray je čutil olajšanje. Vsaj nekaj, je pomislil. Vsaj rahlo se je spremenila v teh šestih mesecih, kar se ukvarjamo z njo. Tisti večer ni hotela voziti, ker je vedela, da bo bila, torej ni naravnost silila v novo nevednost.

»Kaj je bilo potem?« jo je vprašal.

»Pri Srebrni copati sem izstopila. Prisleda sem k Mary in Jimu Donnelly. Pili smo...«

»Vedela je, kar je Gray vsaj v grobem že vedel. Le nekaj ga je mučilo. Ali bi bilo mogoče, da bi Beverly Bondova po tistem prepiru sama pobrala uhan?«

(Se nadaljuje)